

Adalbert

měsíčník královéhradecké diecéze

4/2019 / ročník XXIX / 29 Kč

Ambice jsem nikdy neměl

Mons. Josef Kajnek , biskup

10 Křížová cesta v Konecchlumí

15 Co znamená věřit

14 Není zpověď jako zpověď

18 Poutní místo Smržov

Těšit se na věčnost

Sedmdesát let života. To je v pravdě čas, za kterým se stojí ohlédnout. A ač královéhradecký pomocný biskup Josef Kajnek ve své skromnosti o žádnou publicitu nestojí, svolil nakonec, že svůj životní příběh alespoň trochu poodkryje.

Dětství, 50. léta

„Já jsem z Kutné Hory...“

Ano, narodil jsem se tam, i když mé nejtěšnější dětství do pěti let jsem prožil v Polné, kde tatínek pracoval na místním úřadě jako důchodní. Když nám tatínek zemřel v roce 1954, maminka se s námi třemi dětmi, Mery, Lídou a se mnou, odstěhovala ke svým rodičům do Kutné Hory. Tam pracovala na finančním odboru ONV a my děti jsme u babičky a dědy prožívaly šťastné dětství, kde jsme vnímaly, že jsme přijati a milováni a za tento vklad do života jsem čím dál víc vděčný. Dědeček šel každý den ráno na mši svatou a přinesl baňku s mlékem a síťovku housek. Byli jsme obklopeni láskou a krásným příkladem křesťanského života. Maminka nás přihlašovala na náboženství, a když jí učitelky říkaly, že z nás budou křivopáteřníci (jinak ve škole, jinak doma), odpovíděla jim statečně: „Já už nemám manžela a už se nemám o koho jiného opřít, než o Pána Boha.“ A tak jsme viděli a vnímali, už od útlého mládí, že život s Pánem Bohem je něco velmi důležitého. Život v krásném městě v Kutné Hoře a pohybování se, co by ministrant, v gotickém prostředí chrámů, jistě má na člověka vliv, aniž by si to uvědomoval.

Mládí, 60. léta

„Neměli jste problémy dostat se kvůli víře na školy?“

Moje starší sestra Mery (jako dítě jsem jí nadával do šplhounů a jedničkářek) se po osmičce nedostala na SVVŠ (gympl), protože neměla dělnický původ. Navštěvovala

tedy nepovinnou devítku a s velkým doprošováním maminky u pana ředitele se dostala na Zdravotní školu do sousedního okresu Kolín. Když jsem viděl tuto realitu, rozhodl jsem se, ve své vzpurnosti čtrnáctiletého, že se nebudu hlásit a doprošovat na střední školu a vyučím se zámečnickem. Když jsem se po prvním ročníku chtěl přihlásit na průmyslovku, dědeček mne usměrnil: „Když jsem ti to radil před rokem a prosadil sis řemeslo, tak se teď doučíš a pak si dělej, co chceš dál.“ Jsem mu moc vděčný – tím jsem si prodloužil mládí.

„Jestli v našem rozhádaném světě i Církvi je něco nejvíc potřeba, tak je to jednota.“

Po vyučení jsem nastoupil na Strojní průmyslovku do Čáslavi a tam mne ve 2. ročníku zastihl rok 1968 a ten mi otevřel nové obzory. Míla Fiala, zpívali jsme spolu v basu chrámového sboru, se přihlásil do litoměřického semináře, a já jsem s ním vedl dlouhé hovory, když jsem ho cestou ze zkoušky doprovázel až do Malína. Tehdy se mi otevíral svět, který jsem doposud neznal, a tehdy mne poprvé napadly myšlenky, zda mne Bůh volá ke kněžství. Nutno podotknout, že na podzim 1967 jsem dostal odklad od základní vojenské služby – nějaké změny na páteři. Při odvozech na podzim 1968 vzali z nás 28 odložených dva nejzdravější. Zřejmě na vojenské správě viděli, že vojáků u nás je víc než dost, takže jsem dostal „modrou knížku“, jinak řečeno Stabskripl.

Ⓜ Biskupský znak s heslem V pokoře sloužit

Studia a první léta kněžství, 70. léta

„Zvolil jste nakonec duchovní povolání.“

Ačkoli se této době mluví jako o létech tvrdé normalizace, pro mne a mnohé z nás, jak rádi na ročníkových setkáních vzpomínáme, to byla nejkrásnější léta našeho života. V r. 1971–76 v litoměřickém semináři nás formoval P. Josef Knödl, spirituál, ale i přednášející kněží Dr. Hermach, Dr. Stanislav Novák, Dr. Václav Wolf a pan rektor Josef Poul. Na tyto muže především doléhala tzv. normalizace, ale oni svými postoji, sdělováním posvátné teologie, podepřené svými bohatými kněžskými zkušenostmi, nám předávali sami sebe. Každý rok byl někdo z nich odvolán a z Litoměřic zmizel. I to bylo pro nás velkým svědectvím a příkladem věrnosti a uvědomovali jsme si, do čeho jdeme.

Vedle seminárních kněžských osobností jsem se v té době setkal s hnutím fokoláre a kněžskými bratřími, kteří mi zprostředkovali objev kněžského společenství a společenství vůbec. Kněžské svěcení jsem přijal v pražské katedrále z rukou banskobystrického biskupa Mons. Ferance (pan arcibiskup Tomášek byl tehdy nemocen), ale na fotografiích ze svěcení je vidět, že byli přítomni další tři čeští biskupové (Hlad, Matoušek a Otčenášek), kteří na nás také vkládali ruce.

77 Kam jste byl přidělen po vysvěcení?

První štaci, kde je kněz ustanoven se říká „první láska“. Bylo to kaplanské místo v České Třebové. Na svém prvním místě se novokněz konkrétně a skutečně „dotýká“ toho, co v letech studií a formace teoreticky získal. Jsou to objevy, které pokračují v celém kněžském životě. Nemohu mluvit o kaplanských letech, ale jenom o půl roku, protože už následující zimu jsem se stěhoval

do Písečné u Žamberka, kde jsem měl především povinnost denně sloužit mši svatou u řeholních sester vincentek na Žampachu. Pan vikář mne ale z České Třebové nechtěl úplně pustit, tak jsem pendloval (25 km) Česká Třebová – Písečná. Jednu noc v Písečné (večer a ráno na Žampachu), jednu noc ve Třebové (mše sv., škola, krematorium...) Druhý rok v Písečné byl už klidnější.

Těžiště kněžského života, ztráta tzv. státního souhlasu, 80. léta

77 Jenže pak přišla doba neklidná.

Na podzim 1978 jsem byl přeložen do Ústí nad Orlicí, kde jsem prožil krásných šest let a mohu říci těžiště své kněžské služby. Na faře zde žil P. Gerhard Stuchlý, salesián, který sloužil u řeholních sester v Domově důchodců. Podařilo se, že dostal státní souhlas na zpovídání a výpomoc ve

farnosti. Žili jsme zde v bratrském společenství a viděl jsem, že právě to je už polovina našeho apoštolského působení. Jeho životní zkušenosti mne mnohokrát povzbudily. Když mluvím o těžišti kněžské služby v Ústí nad Orlicí, myslím tím i poslední události, při které jsme se s paní katechetkou Ludmilou Polákovou (tehdy jí bylo 74 let) ocitli před okresním soudem za § 178 (maření státního dozoru). V obvinění stálo, že jsme společensky nebezpeční v tom, že paní katechetka, když nedostala dovolení učit ve škole, učila děti po skupinkách doma ve svém bytě a já, ačkoli jsem to věděl, jsem jí v tom nezabránil. Dostali jsme podmíněné tresty, a když jsem se pokoušel s jedním advokátem promluvit, aby nás hájil, odpověděl mi: „*Nechte to tak a neдрážděte je, jinak dostanete víc.*“

77 Jistě nelehká situace, které nepřidal ani smutek v rodině...

Krátce před tím, než jsem ztratil tzv. státní souhlas, si Pán Bůh vzal k sobě moji

◀ Biskupské svěcení udělil biskup Karel Otčenášek. Spolusvětiteli byli tehdejší nuncijs G. Coppa a pražský arcibiskup M. Vlk

◀ Biskupské insignie jsou vždy středem pozornosti dětí

Na pomníček na hrobě svých rodičů nechal syn Josef vysekat do kamene verš žalmu 126, *Kdo sejí v slzách, žnout budou s jásotem*

maminku. V cele předběžného vyšetřování jsem děkoval Pánu Bohu, že se tohoto maminka nedožila. Moc těžko by to nesla. Maminka onemocněla roztroušenou sklerózou už na začátku šedesátých let a od r. 1967, kdy musela podstoupit nutnou operaci, se už nepostavila na nohy. Svou nemoc nesla velmi statečně. Posledních 7 let svého života žila v kněžském domově v Senohrabech, kde bylo také několik farních hospodyněk. Ošetrovatelskou službu tam zajišťovaly řeholnice – opavské františkánky.

Maminka tam byla šťastná a říkala, že by si nikdy byla nepomyslela, že závěr svého života prožije v klášteře. Vždy o prázdninách byla maminka nějaký čas u mne na faře v Písečné nebo v Ústí nad Orlicí, kde zajišťovaly mamince ošetřování mé rodné sestry a moje teta, maminičina sestra. Všichni jsme rádi vzpomínali na tyhle prázdninové chvíle s maminkou a na výlety do okolí. Měl jsem velikou

oporu v její modlitbě a obětech za mne a za mé farnosti. Jdou mi až slzy do očí, když si vzpomenu, že na jejím pohřbu bylo 27 kněžských spolubratří a celý autobus z ústecké farnosti.

” V obvinění stálo, že jsme společensky nebezpeční v tom, že paní katechetka, když nedostala dovolení učit ve škole, učila děti po skupinkách doma ve svém bytě a já, ačkoli jsem to věděl, jsem jí v tom nezabránil.

” Jak jste žil v letech bez státního souhlasu?

Nová etapa mého života začala 14. 3. 1984 odnětím tzv. státního souhlasu. Zůstal jsem bydlet v Ústí nad Orlicí a začal pracovat jako dělník u Českých lesů. Zjara jsem sázel a dosazoval stromky, dělali jsme lapáky na kůrovce a jiné škůdce, v létě obžinku stromků. Po soudu v červenci, který probíhal dva dny a byl veřejný za účasti desítek ústeckých věřících mně páni z StB dali echo, ať zmizím z Ústí.

Delikventi se vždycky stahují do velkých měst a tak jsem i já zakotvil v hlavním skladu v Metrostavu v Praze. Tam byla doména salesiánů a také vedoucím byl salesiánský tajně svěcený kněz. Bral jsem tam tehdy trojnásobek kněžského platu, a když jsem se jednou pana vedoucího zeptal, jestli to nepřehání, odpověděl mi: „*Uvědom si, že jsi tady na nucených pracích.*“ V této době jsem získal mnoho zkušeností od kněží v podobné situaci. „*Podívej se, Josefe, já tady na Metrostavu dopoledne buduji socialismus a večer ho zase bořím*“, řekl mně

Míla Vlk, tehdy umývač oken a výkladních skříní a dále mně radil: „*Když máš pocit, že tě někdo sleduje a rád by zjistil, kam jdeš, v metru při hlášení dveře se zavírají, rychle vystup a máš je z krku.*“

V roce 1985 zemřelo v naší diecézi dvacet kněží. S některými jsem měl blízké a přátelské vztahy (P. Tesař – předchůdce v Ústí, P. Nováček – soused z Chocně, P. Josef Dostál, P. Karel Výprachtický... Byl jsem domluven s panem vedoucím, když jsem jel na kněžský pohřeb, že řeknu před spolupracovníky, zítra si беру loňskou dovolenou. Po pohřbu jsem se vždy hlásil u pana kapitulního dr. Jonáše s tím, že byla v květnu 1985 amnestie a že jsem připraven nastoupit do duchovní správy. To se nakonec opravdu stalo na sv. Václava r. 1985 a já nastoupil do farnosti Chomutice, kterou do té doby spravoval P. Josef Tajchl. A protože další umístění nedostal, chodili jsme dva měsíce oba koncelebrovat ve všední dny

zpravidla téměř bez účasti lidu a vzpomínali, jak na první pátek v měsíci stojí v Ústí nad Orlicí a v Letohradě fronty u zповědnice.

☛ To asi nebyla úplně povzbudivá doba pro kněžský život mladého muže.

Často jsem se cestou tramvají na Rohanský ostrov do Karlína ptal, co já tady dělám? Nerozuměl jsem ničemu. Ale možná, že Pán Bůh dopustil, abych po tak krásném období úspěšné pastorače, neulpěl na tom, co člověka hřeje, ale prošel touto pouští k jádru, k podstatě lásky a věrnosti Bohu. Kolem vánoc 1985 zemřel také P. Jan Mokřý v Lázních Bělohrad a tak jsem z Chomutic dojížděl do této osiřené farnosti. V této farnosti jsem prožil listopadovou sametovou revoluci, kterou jsme nikdo nečekali, a byla podobným prožitkem, jako když se Židé vraceli z babylonského zajetí... Byli jsme také jako ve snách.

Život v Hradci Králové po boku biskupa Karla Otčenáška, 90. léta

☛ A změna režimu přinesla změnu do Vašeho kněžského života.

Všechno i v mém životě dostalo rychlý spád. Pan biskup Otčenášek mne po Velikonocích 1990 poslal do Pardubic, kde jsme v podstatě kaplanovali u pana kanceláře Henycha s P. Jandourkem. Ale hned v následujícím srpnu mne zavolal do Hradce Králové, abych byl jeho generálním vikářem po Josefovi Jakubcovi, který onemocněl.

☛ Z dělníka Metrostavu generální vikář. Trochu velký skok...

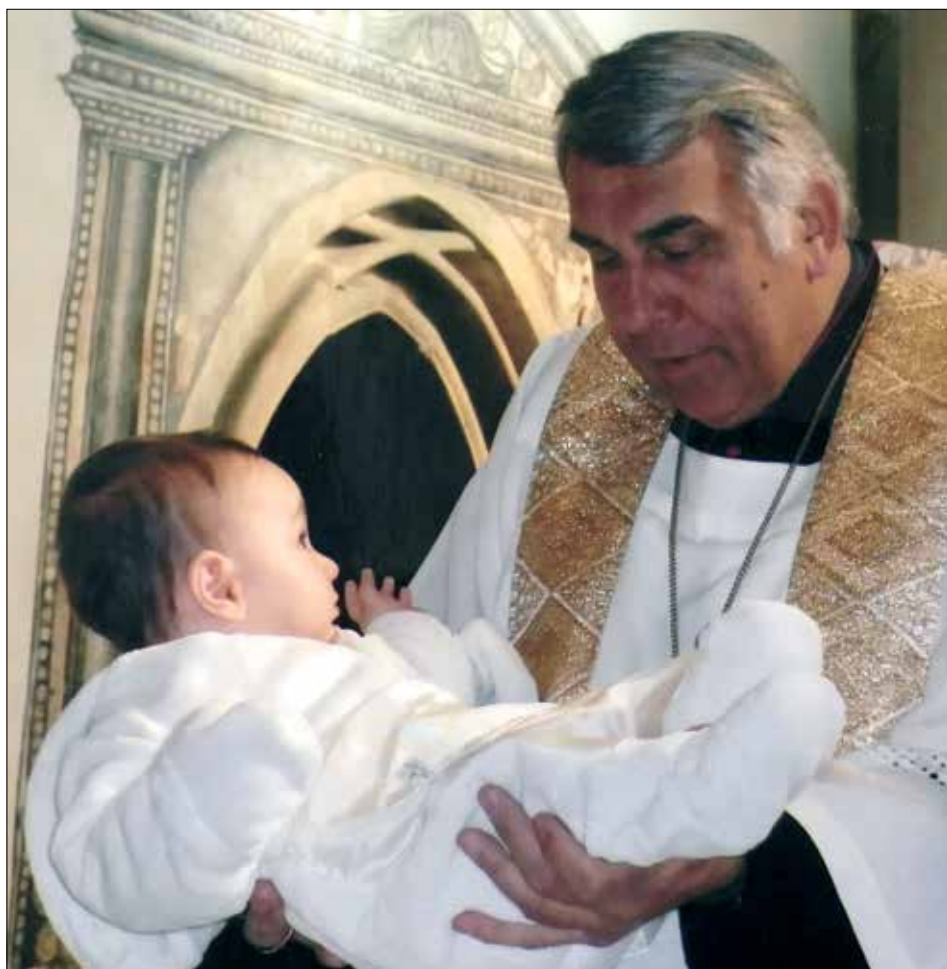
Když pan biskup Karel viděl, jak mne některé kroky, které jsem musel činit, přesahují, povzbuzoval mne: „*Generální vikář, to je moje alter ego, pravá ruka.*“

☛ Bylo pro Vás v začátcích něco obzvláště těžké?

Začalo šetření *Sacerdoti clandestini* – prověřování tajných svěcení, řešilo se překládání kněží podle potřeb diecéze a přání biskupa. Bylo mi 41–42 let, překládat a vysvětlovat překládání kněží někdy třeba i šedesátníkům bylo pro mne těžké.

☛ Jenže kolotoč událostí ve Vašem životě přidal na obrátkách...

Do tohoto náporu práce přišla pozvánka od pražského nuncia: „*Svatý Otec vás chce jmenovat pomocným biskupem. Do čtyř dnů mi dejte odpověď, zda přijímáte.*“ Vše pod *secretu pontificio*, kromě zповědníka. To byl zmatek v hlavě. Jel jsem k Matce Boží na Králíky pro radu a prosit sestry o modlitbu. Zповědník mi řekl, že papeži se neodmítá. A tak jsem se stal 12. 12. 1992 pomocným biskupem královéhradeckým. Byla to určitá odměna za ty hory úřednické práce a nepříjemných jednání v úřadu generálního vikáře, dívat se do radostných očí birmovanců.

☛ Kněžská práce ve farnosti naplňuje život biskupa Josefa radostí

☛ Tři biskupové – Mons. Kajnek, Vokál a Otčenášek

☛ Pardubice 2019, rozeslání tříkrálových koledníků

Otec biskup Karel nás ale dovedl i povzbudit. Vzpomínám, jak nás jednou shromáždil na biskupství v kapli sv. Karla Boromejského, kde nám vyprávěl, jak 30. 4. 1950 na něj biskup Pícha narychlo vložil kříž biskupského svěcení se slovy: „Vás jsem si vybral jako Šimony, abyste mi tento kříž pomohli nést.“ Krátce po své konsekraci šel biskup Karel na 11 let do vězení. Jednou nám taky biskup Karel řekl: „Že jste tlustí, to mi nevaří, ale nesmíte mně tady padat jako plané švestky. Musíte všechno vydržet!“

☛ Ono asi nic jiného nezbývalo...

Snažil jsem se o to, ale po devíti letech jsem poznal co to je, když je člověk na dně. Poprosil jsem biskupa Karla, aby mě alespoň na sabatický čtvrtek pustil do kněžské školy do Lopiána, kde bylo na formaci i několik kněží a bohoslovců od nás. Svolil. A byl to pro mne velký dar, nadechnutí se spirituality jednoty. Jestli v našem rozhádaném světě i Církvi je něco nejvíc potřeba, tak je to jednota, kterou Ježíš, jako testament vyprošoval svým apoštolům a církvi.

☛ Nakonec jste se stal znovu i farářem ve farnosti.

Když se v r. 1998 ujal vedení diecéze biskup Dominik Duka, dovolil mi, abych se ze zdravotních důvodů na čas vrátil do pastorače. Právě v tu dobu se uvolnila farnost Jablonné nad Orlicí. Každé pondělí jsem jezdil do Hradce na biskupskou

radu a podle potřeby v sobotu, případně v neděli odpoledne na biskupské funkce. Po třech letech života ve farnosti v Orlických horách se mi opět vrátila do života potřebná rovnováha.

Pardubice, nové tisíciletí

☛ Vy jako kněz už mnoho let působíte v Pardubicích.

Od roku 2001 žiji ve farním kněžském týmu v Pardubicích, kde pomáhám ve farnosti a podle potřeby vypomáhám s biskupskými funkcemi. A od letošního Nového roku se mi lépe dýchá a spí. Diecézní biskup Jan mě uvolnil z úřadu generálního vikáře.

☛ Čekají Vás oslavy životního jubilea. Jak se máte v tomto čase?

S těmi sedmi křížky na zádech, i když jsem v podstatě Bohu díky zdrav, se dostavuje, jak říkáme, my strojaři, opotřebení a únava materiálu na všech částech těla. To patří k tomuto světu. Adamovi a Evě Hospodin řekl: „V potu tváře..., a v bolestech...“ Je třeba činit pokání i touto formou. Ale máme naději, kterou Hospodin před tímto rozsudkem nad lidmi vyslovil nad hadem. „Potomek ženy ti jednou rozdrtí hlavu!“ (Gen 3) Zlo a Zlý bude jednou definitivně zlikvidován. „...a pekelné mocnosti ji nepřemohou...“ (Mat 16,18) Rád bych v této naději a ve spolupráci s Boží milostí a s důvěrou

v Boží milosrdenství prožil tento život a vytrval do konce. To je jediná ambice mého života. Svého otce jsem přežil už o 32 let, svou matku o 6 let. Žádné jiné ambice si nedělám a nakonec jsem je ani nikdy neměl. Děkuji Pánu Bohu za tolik jeho dobrodiní a obdarování. V budoucích letech se není na co moc těšit, jak Pán Bůh dá, tak to přijmout. Ale těšit se na věčnost: „Hle, Boží přebývání s lidmi. On jim setře každou slzu z očí, nebude už smrti ani zármutku, nářku ani bolesti už nebude, protože starý svět pominul.“ (Zj 21).

Pavel J. Sršeň)

Příhoda s papežem

Před lety pobýval biskup **Josef Kajnek** několik dní soukromě v Římě. Zúčastnil se tehdy v Aule Pavla VI. generální audience u papeže sv. Jana Pavla II. Následně měl možnost osobně se s papežem pozdravit. Protože však s tímto osobním setkáním nepočítal, nebyl ustrojený v klerice, ale měl pouze kněžskou košili. Když se biskup Josef papeži představoval jako spolupracovník biskupa Karla Otčenáška, pronesl s úsměvem papež k biskupovi Kajnekovi: „Takhle chodí biskup do Říma...?“